

učení na dílčí izolované otázky, jako je např. otázka počtu a způsobu opakování potřebných k osvojení látky, otázka tzv. kapacity paměti aj. Materialistická koncepce efektivnosti učení musí odpovídat zásadě všestranného rozvoje osobnosti žáka. Hlavní zřetel je zde soustředěn na otázku formativního působení učení, na otázky, zda si žák osvojuje správně metody učení, jak aktivně tyto metody ovládá a jak se učí samostatně a tvořivě pracovat. Tomuto novému pojetí efektivnosti učení mají odpovídat i metody výzkumu procesů a mechanismů učení.

J. Linhart.

Psychologický ústav Karlovy University.

Psychologický ústav UK navazuje na tradice ústavu, který založil na filosofické fakultě UK v roce 1922 prof. František Krejčí. Nový ústav je budován od 1. 7. 1959 na základě vládního usnesení 751/58, a to postupným rozšiřováním Psychologické laboratoře KU, která byla založena 1. 1. 1956. Organizačně je ústav podřízen děkanovi filosofické fakulty UK. Ředitelem ústavu je od jeho založení prof. dr. J. Doležal.

Úkolem ústavu je základní a aplikovaný výzkum v obecné psychologii. Základní výzkum je zaměřen především k otázkám psychologie tělesné a duševní práce; aplikovaný výzkum je orientován na využití psychologických poznatků v socialistické společenské praxi. V obou složkách vědecké práce ústavu je zvláštní pozornost věnována rozvoji a zdokonalování psychologických výzkumných metod. V oboru své působnosti koná ústav těž práce pro potřeby státní správy, výzkumných ústavů a odborných pracovišť vysokoškolských i resortních i pro potřeby podniků socialistického sektoru.

Psychologický ústav má toto vnitřní členění:

- A. Sekce pro základní výzkum ;
 - oddělení 1.: Výzkum pracovních činností,
 - oddělení 2.: Výzkum schopností,
 - oddělení 3.: Výzkum pracovní motivace a společensky užitečných zájmů.

- B. Sekce pro aplikovaný výzkum ;
 - oddělení 1.: Využití psychologických poznatků ve výrobě,
 - oddělení 2.: Využití psychologických poznatků v dopravě.(Další oddělení budou zřizována podle potřeby praxe.)

C. P o m o c n á o d d ě l e n í : 1. laboratoř, 2. statistické oddělení, 3. knihovna a dokumentace, 4. archiv diagnostických pomůcek, 5. dílna, 6. fotolaboratoř, 7. administrativa, 8. pomocné síly.

Účinný chod všech oddělení předpokládá dobudování ústavu po stránce materiální i kádrové; v současné době není činnost všech oddělení ještě plně rozvinuta.

Psychologický ústav se podílí na řešení komplexního vědecko-výzkumného úkolu státního plánu č. XIV „Škola a výchova v etapě dovršení socialismu a přechodu ke komunismu“, a to především na dílčím úkolu XIV-2-6 „Rozvoj schopností a společensky důležitých zájmů mládeže se zvláštním zřetelem k volbě povolání“ (koordinátor prof. dr. J. Doležal). Zároveň někteří pracovníci ústavu spolupracují i na jiných dílčích úkolech („Význam fyzické aktivity pro rozvoj volní aktivity a volních schopností“ — prom. psych. Břichcín, „Osvojování pracovních dovedností“ — prom. psych. Břicháček). Ředitel ústavu prof. Doležal je zástupcem předsedy kolegia komplexního úkolu XIV a předsedou rady stěžejního úkolu XIV-2 „Výzkum vlivu spojení tělesné a duševní práce ve výchově na všestranný rozvoj osobnosti komunistické společnosti“; tajemníkem této rady je prom. psych. Břichcín.

Psychologický ústav dále řeší pod vedením prof. Doležala dva resortní výzkumné úkoly, a to: a) Výzkum pracovních činností a problematika jeho metod (spolupracovníci prom. psych. Břichcín, prom. psych. Břicháček, dr. Bureš), b) Zásady a možnosti užití psychologických poznatků v socialistické společenské praxi.

Kromě těchto úkolů se v ústavu pracuje na pěti fakultních výzkumných úkolech, a to: Problematika diagnostických metod, Matematické základy faktorové analýzy, Vývoj ergometrického kola s měnitelným pracovním momentem, včetně registračního zařízení točného momentu. Návrh aparatury pro analýzu elektrokožního reflexu, Konstrukce aparatury pro sledování vlivu informace o výkonu na rychlost reakce.

V roce 1961 bylo pracovníky ústavu publikováno či zadáno do tisku celkem 21 odborných prací.

Ústav se podílí odbornou expertisou na činnosti Výzkumného ústavu dopravního a spolupracuje s katedrou psychologie filozofické fakulty UK, Centrem numerické matematiky při matematicko-fyzikální fakultě UK, Výzkumným ústavem tělovýchovným, Vědeckou radou ÚV ČSTV a s některými klinickými pracovišti. Kromě toho pomáhají pracovníci ústavu při řešení psychologických problémů v řadě průmyslových závodů (Tesla Ho-

lešovice, ČKD Sokolovo, ZVIL Plzeň, Spolek pro chemickou a hutní výrobu Ústí nad Labem, Naveta Mšeno aj.)

Pracovníci ústavu se též podílejí na přednáškách řádného i nástavbového studia psychologie na filosofické fakultě UK (Psychologická metodologie, Statistické metody, Demonstrace k obecné psychologii, Základní diagnostické metody a Psychologické praktikum). Jednotliví pracovníci pracují v orgánech Čs. psychologické společnosti při ČSAV, v redakci časopisu Čs. psychologie a v orgánech Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí.

Psychologický ústav je též využíván k výchově vědeckých pracovníků (několik externích aspirantů) a ke školení zahraničních pracovníků. (Ze SSSR, Rumunska, Polska a NDR). V roce 1961 navštívilo ústav celkem 45 zahraničních hostů ze SSSR, NDR, Polska, Kuby, USA, Maďarska, Bulharska, Rumunska.

V. Břicháček.